

govornost lekara i nadrilekara. Kecojević S.: Kazne, mere bezbednosti i odmeravanje kazne po projektu zakona o istupima. Pavlović V.: Da li saučesnici u vojnim krivičnim delima odgovaraju po opštem ili vojnom krivičnom zakoniku? Petrović B.: Žene sudijske. Gavrilović V.: Javno mišljenje. Djordjević T.: Nekolike krivične praznoverice. — **Pravosudje 9—10:** Politeo I.: Povodom novih sudskih uredaba. Danić D.: Povodom novih sudskih uredaba. Sajovic R.: Usoda zakona o sodnikih. Kušej G.: Ustavopravna pitanja koja se nameću u vezi sa izdavanjem Uredbe o postavljanju sudija redovnih sudova i Uredbe o odgovornosti redovnih sudija. Vukčević R.: Šesta godišnja skupština Udruženja sudija Kraljevine Jugoslavije. Radojković M.: Žene u sudskoj struci. Ljubić P.: Depolitizacija sudija i njihova nezavisnost. Djisalović R.: Raspuštanje Narodne skupštine. Pavlović V.: Naši vojni sudovi. Lekić N.: Da li radniku sa mesečnom platom pripada nagrada za prekovremeni rad? Gojković M.: Naknada štete zbog gubitka matere.

Razne vesti.

Vrhovno sodišče v Ljubljani. Z uredbo o poslih pravosodstva z dne 27. septembra 1939, ki ureja sodno organizacijo v banovini Hrvatski in podreja sodišča iz teritorijev, priklapljenih tej banovini, apelacijskemu sodišču v Zagrebu, je bil s 1. novembrom 1939 oddelek B stola sedmorice v Zagrebu ukinjen. Njegovi posli, kolikor se nanašajo na kraje, ki so podrejeni poslej apelacijskemu sodišču v Zagrebu, so bili preneseni na stol sedmorice v Zagrebu, za posle sodišč, podrejenih apelacijskemu sodišču v Ljubljani, pa se je s čl. 21 uredbe osnovalo Vrhovno sodišče v Ljubljani. S kraljevim ukazom so bili imenovani k vrhovnemu sodišču tudi že naslednji dosedanji člani odd. B. stola sedmorice in sicer za predsednika dr. Konda Jakob, za sodnike Arnerič Ljubomir, Lajovic Anton, dr. Gaber Milko, dr. Fišinger Josip, dr. Munda Avgust, dr. Pihler Fran, dr. Petelin Bogdan, za vrhovnega državnega tožilca Milanović Ljubomir, za namestnika vrh. drž. tožilca dr. Štuhar Anton. Tako se po skoro dvajsetih letih vrača zadnja sodna stopnja iz Zagreba nazaj v Ljubljano, seveda tokrat v obsegu in s kompetencami, določenimi v sodno organizacijskih in procesnih zakonih. Kakor je najvišje sodišče vsakemu narodu čuvar pravičnosti in nepristranosti, obenem mu pa tudi izpopolnjuje in utemeljuje pozitivno zakonodajo, tako smo trdno prepričani, da bo tudi vrhovno sodišče v Ljubljani upravičilo vse take nade in želje, ki se stavljajo vanj. Zato vrhovno sodišče in njegove člane v naši sredi najiskreneje pozdravljamo.

Osebnosti. Za sodnega inspektorja je postavljen dr. Bizjak Ivan. Nadalje so postavljeni za sodnike okrajnih sodišč dr. Dev Miroslov (Maribor), dr. Omladič Franc (Kozje) in Kermavner Boris (Cerknica), za pristava dr. Blejcek Konrad (Logatec) in Czerny Igo (Velike Lašče), za namestnika državnega tožilca Perovšek Martin (Novo mesto). — Premeščen je sreski načelnik Milač Ivan v Črnomelj, za sreskega načelnika v Dravogradu je postavljen Skale Otmar. — Odvetniško pisarno sta odprla dr. Prah Karl v Celju in dr. Modic Heliodor v Ljubljani. — V pokoj je stopil namestnik dr.

žavnega tožilca Groznik Ivan. — Umrli so: direktor poštne direkcije dr. Vagaja Anton, okrajni sodnik Kramer Emil, javni notar Rant France, starešina okrajnega sodišča dr. Lozar Franc in odvetnik dr. Stajanko Mihael.

Iz poročila upravnega odbora šestemu rednemu občnemu zboru društva sodnikov kraljevine Jugoslavije v Beogradu dne 18. junija 1939 posnemamo: Uprava je tudi v zadnjih dveh letih nadaljevala z delom prejšnjih uprav in to v duhu pravil in zahtev, izraženih v resolucijah občnih zborov. Spremljajoč vse važne pojave in momente, tiče se sodniškega stanu, je uprava nastopila večkrat na merodajnih mestih in v javnosti, naglašujoč najvažnejše zahteve in potrebe sodniškega stanu v interesu dobrega sodstva in pravosodja. Pri tem je uprava smatrala kot najvažnejše, da se izda nov zakon o sodnikih ter je temu vprašanju posvečala največ pozornosti. Dne 3. septembra 1936 je stopil avtomatsko v moč čl. 101 ustave, a z njim tudi stalnost sodnikov. Prav tako je po čl. 100 ustave proglašena tudi neodvisnost sodnikov. Ta datum je bil, kar se mora priznati, velike važnosti ne samo za sodnike, temveč za vse pravosodje in javno življenje. Ali vkljub temu, da je bil odpravljen režim odvisnega sodstva in se je začel povračati mir v sodniške vrste, se vendar na tem dobrem potu ni šlo do konca. Bilo je namreč neobhodno potrebno, da se izda nov zakon o sodnikih, da se s tem ustavno določena sodniška stalnost in neodvisnost določi z zakonom in izboljša gmotni položaj sodnikov. Pri pomanjkanju posebnih jamstev, določenih z zakonom, sodniška neodvisnost ne more priti do polnega izraza.

Izhajajoč od tega, je uprava na prvih svojih sejah razpravljala o vprašanju, ali naj se izda obširna brošura o zakonu o sodnikih. Moralo pa se je to opustiti, največ zaradi stvarnih težkoč. Vendar se je stvar uredila tako, da je izšlo v dnevnem tisku poročilo o poteku diskusije in da je član uprave M. Zlatanović objavil v „Pravosudju“ 1937, kakor tudi v posebnem odtisku svoj referat, katerega je podal na občnem zboru in v katerem je listinsko navedel razloge, zaradi katerih je nujno, da se čimprej izda zakon o sodnikih.

Kar se tiče samega načrta zakona o sodnikih, je tak načrt izdelala že leta 1935. komisija, ki jo je postavil tedanji minister pravde g. Miškulin. Pri tem je aktivno sodelovala prejšnja uprava, ki je pripravila in vročila ministru za pravosodje tudi pripombe sekcij, kolikor so jih le te njej poslale. Načrt je bil predložen ministrskemu svetu, pa je bil zaradi nastopajočih sprememb v ministrstvu pravde umaknjen in izročen v študij nekemu profesorju juridične fakultete. Bil je nato ponovno predelan in predložen ministrskemu svetu in komiteju ministrov, tako da je za čas prejšnjega občnega zbora in še nekaj časa po tem izgledalo, da bo ta načrt s spremembami, ki njegovih osnovnih načel niso spremenile, hitro predložen narodni skupščini. Ali takšni izgledi so se kmalu pričeli manjšati. Nastopile so nove režimske spremembe, člani uprave so posetili novega ministra pravde in mu obrazložili nujno potrebo, da se izda zakon o sodnikih, kakor tudi druga vprašanja, ki se nanašajo na sodniški stan. G. minister je pri tej priliki izjavil, da sodniki že imajo stalnost po določbah same ustave in da bo on stalnost spoštoval, vendar da mora on naše zahteve proučiti tudi kot politik. Ni se strinjal z nekaterimi načeli, ki jih vsebuje načrt, posebno ne z volilnim sistemom ob imenovanju in z avtomatskim napredovanjem sodnikov, medtem ko se je strinjal z zahtevo glede

posebnega dodatka za nakup knjig. Predstavniki društva niso opustili ob tej priliki, da ne bi poudarjali, da smatrajo stalnost, nepremestljivost, volilni sistem, avtomatsko napredovanje in materialno zavarovanje sodnikov kot jamstvo sodniške neodvisnosti, brez katere ni zadostnega jamstva za pravico v državi. Pri tej priliki se je obravnavalo tudi vprašanje zaposlitve diplomiranih pravnikov in napredovanje sodniških pripravnikov po činu.

Po gori navedenem in po posvetovanju glede nadaljnjih korakov, je zahteval društveni predsednik avdijenco in je bil dejansko sprejet od g. predsednika ministrskega sveta. V tem času so se v političnih krogih trdovratno vzdrževale vesti, da bodo vsi sodniki z zakonom postavljeni na razpoloženje in to kljub po ustavi priznani stalnosti. Društveni predsednik je to poročal g. predsedniku ministrskega sveta in poudarjal, da je zaradi tega nemir med sodniki. G. predsednik ministrskega sveta je zanikal takšne vesti in izjavil, da bi on na takšen predlog ne pristal ter se je zanimal za vprašanje justične palače in sodnih zgradb, enotne kasacije in drugo. Obljubil je, da se bo glede načrta zakona o sodnikih posvetoval z g. pravosodnim ministrom.

Društvena uprava je ob tej priliki imela plenarno sejo. Vse odločbe plenarne seje je društvena uprava pravočasno in popolnoma izvršila. Sklep o potrebi, da se izda zakon o sodnikih, je bil objavljen tudi v dnevnem in strokovnem tisku in izročen predsedniku ministrskega sveta, ministru pravde ter predsednikoma senata in narodne skupščine.

Vendar se ni pri vsem trudu doseglo to, kar se je hotelo. V proračunski debati, ki se je vodila 1938. leta v narodni skupščini, prijavilo se je nekaj govornikov, ki so se zavzeli za sodstvo in sodnike, vendar predloženi amandmani niso bili sprejeti in takratni g. minister pravde je pri razpravljanju o načrtu zakona o sodnikih zavzel stališče, ki se v osnovi ne sklada s pripravljenim načrtom.

Nato so predstavniki uprave obiskali g. ministra pravde ter mu obrazložili neljubi vtis, ki je nastal v sodniških vrstah zaradi proračunske določbe o stavljanju sodnikov na razpoloženje ob ustanovitvi novih sodišč. Posebno se je poudarjalo, da se naj to zakonsko pooblastilo izkoristi samo v najmanjši meri in da se pri tej priliki upošteva čin sodnikov, oziroma da se prvenstveno premestijo mlajši sodniki. G. pravosodni minister je nato izjavil predstavnikom društva, da je s tem amandmanom na molčeč način priznana po ustavi zajamčena sodniška stalnost. Omenil je, da so bile premestitve potrebne radi uveljavljenja zakona o ustanovitvi novih sodišč in da bo načrt zakona o sodnikih vzel v obravnavanje po končanem delu pri uvajanju novih sodišč.

Nekaj časa po tem so delegati uprave obiskali ministra dr. Korošca in dr. Spaha in jima priporočali, da se kot vplivni člani vlade zavzamejo za čimprejšnje izdaje zakona o sodnikih. Celo upravo je sprejel tudi minister dr. Ružič. Ali čeprav so navedeni gospodje ministri našo upravo lepo sprejeli in pokazali polno razumevanje za naše vprašanje, se mora vendar ugotoviti, da se vprašanje načrta zakona o sodnikih ni premaknilo nikamor naprej.

Kar se tiče drugih vprašanj, s katerimi se je uprava bavila, je treba takoj poudariti njeno brigo za številnim in moralnim ojačanjem organizacije. Da bi občni zbor bil čim bolj obveščen v tem pravcu, je treba, da se tu prikaže stanje članstva po sekcijah tako, kakor se to kaže iz njihovih poročil prejšnjega leta.

1. na področju sekcije	Ljubljana	od 320, je bilo včlanjenih	300 oseb
2. " " " "	Split	" 159, " " "	150 " "
3. " " " "	Podgorica	" 64, " " "	34 " "
4. " " " "	Skoplje	" 254, " " "	145 " "
5. " " " "	Sarajevo	" 369, " " "	168 " "
6. " " " "	Zagreb	" 642, " " "	254 " "
7. " " " "	Novi Sad	" 220, " " "	47 " "
8. " " " "	Beograd	" 1514, " " "	150 " "

Skupaj je bilo v vseh sekcijah od 3526 sodnikov, državnih tožilcev, tajnikov, pristavov in sodniških pripravnikov, kateri morejo biti člani društva po pravilih sekcij, včlanjenih v februarju 1938 vsega 1163 oseb, ali izraženo v odstotkih 32'9%.

Prepričana, da se v dobrobit organizacije more obdržati samo tako, če stoji sekcije in centrala v stalnem kontaktu in v vzajemnem podporanju, je uprava vse sekcije obveščala o svojem delu, pošiljajoč jim dvakrat obširna sporočila, pri tem pa je na drugi strani o vseh predlogih in sugestijah sekcij zavestno vodila račune in, kolikor je v njih našla kaj novega in koristnega, to osvojila in se na primeren način pismeno ali ustno prizadevala, da se zahtevi sekcije ugodijo. Če je kdaj iz razlogov proste uprave tudi izostalo obvestilo, ne znači to, da je izostala tudi akcija uprave.

Prav tako je uprava intervenirala v korist poedinih članov, kateri so se v tem pravcu na njo obračali, kadar je smatrala, da je takšen apel bil na svojem mestu. Ona je to v nekaterih slučajih storila z obrazloženim spisom, a v največ slučajih ustno preko svojega predsednika Jankovića, kateri je o storjenih korakih podal poročila na sejah.

Ko je uprava delala na ostvarjanju stanovskih vprašanj in je predvidevala, da zakon o sodnikih ne bo izdan v doglednem času, je sklenila, da novemu ministru pravde in tudi preko javnosti razglasi nekoliko najnujnejših zahtev, katerim je treba in možno ugoditi, in sicer, preden se izda zakon o sodnikih. Uprava je zahtevala:

1. da se uredi in zavaruje napredovanje sodnikov po činu;
2. da se omogoči nepravilno dobivanje višjih položajnih skupin preko zvanja državnega tožilca, ker se je dogodilo, da so na ta način prišli v peto ali v četrto položajno skupino prve stopnje celo brez službovanja v prejšnjih skupinah;

3. da se ob izpopolnjevanju mest pri višjih sodiščih predhodno zahteva in izvrši izbor kandidatov po višjih sodiščih.

4. da se omogoči napredovanje starejših sodnikov četrte skupine prve stopnje, kateri zaradi omejitve v § 258 u. z. po krivici največ trpe, do izdanka novega zakona o sodnikih. Ta zahteva se stalno ponavlja iz leta v leto in vedno z obrazložitvijo, ki je zelo prepričevalna.

5. da se sodnikom prizna posebna doklada za nakup zakonov, komentarjev in pravne literature, katero upravičenost so priznali vsi gg. ministri.

6. da se pristopi k zidanju sodnih zgradb, katere v večini ne ustrezajo potrebam sodišč.

Vse te zahteve je izvršila uprava še pred zadnjo proračunsko debato v upanju, da bo dosegla napredovanje starejših sodnikov in posebno doklado s finančnim zakonom za 1939/40 leto. Zaradi tega se je obrnila uprava s pismenim apelom na predsednika in člane finančnega odbora, tako da so nekateri od njih te naše zahteve osvojili in jih predložili kot svoj predlog. Ali na žalost, ti predlogi niso uspeli, ker jih vlada ni sprejela zaradi tega, ker posegajo v uradniški zakon in zaradi finančnega efekta.

